

ДІЛО

Виходять щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринний 19, II пав.
Ковто пошт. штах. 26.126.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.
Рукописи
редакції не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 270 К.
квартально 8—
піврічно 16—
щорічно 32—
у Львові (без доставки):
місячно 240 К.
квартально 7—
піврічно 14—
щорічно 28—

За всяку адресу
платити ся 50 с.

Ціна вступовості:

Строчка випущена, друкована
вона 60, в виданні 60 в
оповістках 200, в рекламній
часті 1 К. Подібною ціною
вона 1 строчка випущена 100.
Накромові строчки 1 К.
Гарантована ціна за строчку
— 100000.
Одне промісне видання
у Львові 10 с.
за промісний 10 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 26 марта 1917.

З приводу нових польських заходів зробити справу відокремлення Галичини актуальною — в дуже поважних австрійських кругах укріпляється погляд, що Поляки надають цісарському письму в 4. падолиста 1916 зовсім довірливе значіння. Придивімося ближше сьому поглядові.

Що говорять цісарське письмо?

Є моєю волею — звучить його сутна часть — краєви Галичині надати право самостійного улаштування своїх краєвих справ аж до повної міри того, що годиться в його приналежності до цілоти держави і з її користістю, і дати сїм населеню Галичини запоруку його національного й економічного розвитку*.

З огляду на се, що т. зв. відокремлене Галичини було від 1860-их років змаганем Поляків, яке знов з інших причин приняла за своє також часть німецького табору, — хоч обі сторони відповідно своїм інтересам виповняли ті самі рами далеко неоднаковим змістом! — під цісарське письмо й Поляки й Німці підставили зараз своє розуміння, себто відокремлене Галичини. Зрозуміла річ, що з сїм розумінням цісарського письма мусіли числити ся також Українці й завяти супроти нього таке становище, яке українська політика в Австрії постійно займала супроти польського змаганя до відокремлення Галичини.

Та коли ходять о зреалізоване цісарського письма, то насувають ся питання: Чи справді цісарське письмо містить у собі правну конечність такої реалізації, яку підставляють під нього Поляки? Аналіза вище наведеної сутної части цісарського письма, в звязку з мотивами, які попереджають ту сутну часть (нагородити населене Галичини за понесені в війні жертви), і в звязку з галицькими відносинами — дав на се питання відповідь рішуче негативну.

Покійний Монарх, хотючи населене Галичини винагородити за понесені в війні жертви, оголосив свою волю: через надане права самостійного улаштування своїх справ дати населеню Галичини запоруку національного й економічного розвитку. Поминувши Жидів, які розкинені по цілім краю, і Німців, які творять в краю незначний процент, населене Галичини складається з двох народів: Українців і Поляків, з яких кожний заселює свою споконвічну національну територію. Не можна собі внакше подумати запоруки національного й економічного розвитку обох сих народів, як тільки так, що кождий з них одержить право самостійного улаштування своїх справ. До зреалізованя сього права зовсім не довела би та реалізація волі Покійного Монарха, якої домагаються ся Поляки, себто відокремлення Галичини в душі польських змагань; навпаки, ся реалізація, творячи в Галичині свого рода польський державний організм, не тільки не дала би українському народові права самостійного улаштування своїх справ, але навіть позбавила би його той висшій інстанції в спорі з сусіднім наро-

дом, якою тепер в центральна власть держави.

Таким чином, коли воля Покійного Монарха має бути справді виповнена, а не викривлена, то її реалізацію ніяк не може бути відокремлене Галичини в польським розумінню. Правительство, яке схоче справді виповнити волю Покійного Монарха, мусить шукати способу, як обом головним народам Галичини (очевидно, при углядженю потреб Німців і Жидів) дати змогу самостійного улаштування своїх справ. На сей спосіб вказує сама історія Галичини, як також принципа історично-політичних організмів (коронних країв), з яких зложена австрійська держава. Галичина складається з двох історично-політичних організмів, які злучено в одну цілість аж в 1861 р. Історія Галичини від того часу аж до нинішнього дня вчить, що ся цілість вишла мертворождена, що вона себе ніколи органічною цілістю не почувала й почувати не може. Отже виповнити волю покійного Монарха найбільше можна через поділ сеї в 1861 р. утвореної цілоти на два історично-політичні організми.

На думку згаданих вище політичних кругів цісарське письмо в 4. падолиста 1916 не містить нічого крім обявлення волі: через надане права самостійного улаштування своїх справ дати населеню Галичини запоруку національного й економічного розвитку. Як виповнити сю волю, в сїм має правительство свободну руку. Щоб ся воля була справді виповнена, а не викривлена, до сього веде тільки один шлях, який власне вказано.

Так розуміють волю покійного Монарха дуже важні політичні чинники держави, чого доказом були виводи христ. соц. дневника „Reichspost“, недавня дискусія в „Австрійським політичним товаристві“ і т. в.

Такого виповнення волі покійного Монарха домагають ся згадані круги, відкидаючи як викривлене тої волі в зовсім протилежний бік польськи змаганя до відокремлення Галичини.

З недавнього минулого.

Відмова дозволу на відкриття української гімназії у Лубках.

Відень, 23. марта 1917.

„Кіев. Мысль“ ч. 38 з дня 20. лютого доносить:

Місцева (кіївська) вища адміністрація відкинула просьбу української письменниці Л. Яновської о дозвіл відкрити в Лубках приватне середнє мішане (для обох полів) наукове заведенє. Л. Яновська просила міністерство о дозвіл на се наукове заведенє з викладовою українською мовою, з виньком російської мови, словесности, а також російської історії і географії Росії, які мали викладати ся російською мовою.

Ф. Н.

Відгомін акту з 4. падолиста в Росії.

Доповнюючи нашу звістку з-перед кількох днів про голос проф. Грушевського в справі заповідя відокремлення Галичини, подасно нині за „Вістником С. В. У.“ ось-яку нотатку:

В 14709 ч. (1. марта) містить „Новое Время“ у відділі „Серед часописній і журналіст“ таку нотатку:

Голова наших „Українців“ проф. М. Грушевський подає в „Укр. Живні“ ряд цікавих думок про те, в яке трудне положенє поставив його українських братів у Галичині рескрипт Франца Йосифа, що проголосив галицьку автономію: „Для нікого се не тайна, що всю австрійську політику нинішних провідників галицької України диктувала саме надія вирвати галицьку Україну з власти польської перешкоди, зарекомендувавши галицьких Українців немеше щирими австрійськими патріотами ніж Поляки й увільнивши їх таким робом від підозрія в москвофільстві, яким ті останні оточували їх у високих сферах. Рескрипт в 23. жовтня (ст. ст.), що загрозив віддати галицьких Українців у повну й потому власть польської аристократії у найгратічайшу хвилю — страшного зруйнування українського культурного життя Галичини, страшного економічного упадку та страшних жертв у крові, — а все се знов таки головню відбило ся на її українським елементі, — без страшним ударом для того політичного курсу й тяжкою грізбою для українського життя на його західній окраїні. Саме в ту пору, коли всі надії на кращу будучиню, на приверненє і розвиток свого національного життя галицько українське населене покладало на піддержку центрального правительства, рескрипт оголошував виключенє Галичини з складу країв, заступлених у Державній Раді, ізоляцію під зверхністю місцевої польської суспільної ерархії. Українське громадянство Галичини не могло дійсно инакше того прийняти, тільки як погрозу повного поневолення українського народу Поляками, як формували се одна з депеш“.

Дійсно — гинчить „Н. Вр.“ — п. Грушевський має причину пожалуватись на невдячність Австрії супроти Українців. Чи-ж не вона старалась показати себе австрофільами — навіть на рахунок їх русько-славянського походження?

Австро угорська офензива проти Італії.

ЛЮГАНО. (Ткб.) Італійські дневники дальше обговорюють австро-угорську офензиву, якої на їх думку треба сподівати ся на італійським фронті.

Революція в Росії.

Нові розпорядки тимчасового правительства.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) Петроградський кореспондент дневника „Daily Chronicle“ доносить дня 23. марта: Міністерство війни виробляє предложенє докладнійшої системи карности, бажаючи в сей спосіб зібвечити вплив агітаторів крайних партій.

Нове правительство видало маніфест, яким привертає ся політичну конституцію та зносить ся всі указы, які появили ся в послідних вісімнадцяти роках.

Дальше правительство видало загальну амністію для всіх політичних проступників, піднесши значно платні велізничників і вислідило укривані досі приваси муки.

Новой прокуратор ов. Синода.

РОТТЕРДАМ (Ткб.) Петроградський кореспондент дневника „Times“ доносить: Нового прокуратора св. Синода Володимира Львова витують ліберальні заступники церковні як вістуна нової ери. Всіх приклонників давного режиму, які були єпископами, усунемо з уряду.

Кадети заявляють он за республікою.

ПЕТРОГРАД (Райтер) В маніфесті кабінету сказано: Неприятель буде старати ся вико-

Книгарня

— Наук. Тов. ім. Шевченка —
у Львові, Ринок ч. 10.

має великий
ВИБІР УСЯКИХ
УКРАЇНСЬКИХ
— книжок —

з усіх галузей знань, як з красивого письменства, так і народних, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й різні наукові книжки, співацькі, нотні, молитовники, — Євангелія й інші релігійні видання.

ростати всяку слабкість великих армій на російському фронті. З весною його фльота знова буде вільна, наша столиця знова буде тоді загрожена. Побіда неприятеля знісчила б свободу в Росії. Пруський жовнір відбере Росіянам всякі вольності і приверне владу царя.

Центральний видія і парламентарна фракція конституційно-демократичної партії в нарадах над вибором форми правління заявили ся за демократичною республікою. Звіг в тім дусі буде предложений з'явдові партії, який відбуде ся 7 цвітня в Петрограді.

„Стійте! Не дальше!“

БЕРН (Ткб.). Французька преса, що з увагою слідує за подіями в Росії є счудованим увяненем царя та пригадує події французької революції і увянене Людовіка XVI. Бувший міністер Реньо кличе в „L'Homme“ під адресою російських революціонерів: „Стійте! Не дальше!“ і домагає ся, щоби правительств союзників покориствували ся своїм впливом на те, аби переперти організацію, відповідаючи бажанням Дуни. Треба виказати теперішнім провідникам Росії безупинність виступів проти царя — пише згаданий міністер.

„La France“ пише: Коли ще час, то треба випустити царя. Треба сподівати ся, що можна через послів антанту пояснити російському правительству, що в його інтересі є не продовжати кризи безцільними увяненнями та запобігти всяким вчинкам, які відобрили успіх найкращіше веденням революціям.

Цар остав ся в Росії.

ПЕТРОГРАД. Пет. Агенція оголошує: Всякі чутки, немов цар утік є простою вигадкою.

Податкові полекші для селян

Відень 23. марта 1917.

Протягом переговорів з міністерством скарбу про податкові полекші для Галичини домагали ся інтересовані круги, щоби в околицях знищених війною наступило загальне відписане ґрунтового і домого-клясового податку. Міністерство скарбу спершу не прихидило ся до того домагана, обстоючи при тім, що добродійством відписуваня податків можуть користувати ся тільки поодинокі особи в міру доказаної втрати в доходах. Однак серед дальших переговорів міністерство рішило ся зоручити красній дирекції скарбу, щоби вона примінила уврощене поступоване при дослідіах втрат в поодиноких громадах та при ставленю внесення на відпис податків. А саме може красна дирекція на основі своїх дослідів зарядити сумаричне відписане податку в деяких частях означеної області без індивідуального поступованя, однак не може прикладати такого загального правила до цілих околлиць. Такими упривілеєними областями будуть місцевости, знищені неприятелем, власники або союзними військами та виселені місцевости в часі між завсіом і жинвами, положені на сіід від Дунайя.

Після вказівок міністерства скарбу мають податкові власти і Інстанції при спіучасті інших державних і автономічних властей виказати, в яких катастральних громадах було би оправдане сумаричне відписане податків в визначним однак вичисленем властителей, які не понесли ніякої шкоди. Дирекція скарбу, ставляючи міністерству таке предложене, ставляє одначно внесенне на відписане податку. Однак місцевости, які в цілости обовязані до оплати домого чиншового податку тільки у виняткових случаях, а саме коли вони взовсім були знищені або евакуовані, можуть бути обняті таким внесенем.

На кождий случай стягане податків ґрунтового і домого клясового разом з военними додатками в області, означеній міністерським розпорядком в 30. падолиста 1915 р. Взд. ч. 358, поки що не переводить ся до часу, коли будуть покінчені досліді і міністерство скарбу видасть остаточне рішене.

Знаменний голос про українські внутрішні справи.

Політичний авторитет д-ра М. Левицького. — Іменоване гр. Гуляна.

Відень, 23. марта 1917.

Тутешня кореспонденція „Die Information“ приносить отсі уваги:

Вже нераз звертала ся „Die Information“ до солідарности й розуму українських політиків, щоб вони в таких важких часі, який від усіх вимагає найбільшого напруженя сил, понехали всяку домашню сварку і сильно держали ся разом. Тепер, коли для України настала може рішачою зхила, кождий совісний політик мусить строго уникати всяких домашніх сварок. Хто нарушує сей приказ, несвідомо чи може й свідомо працює в користь ворогів українства.

Далі подаєть ся причини того внутрішнього спору, який повстав в українським таборі з приводу акту 4. падолиста 1916 р., при чім вказуєть ся як на несправедливість супроти тодішних провідників, що вину за сей акт вляють ся на них. Однак мико того їх політичний авторитет остав незахитаний, чого доказом хочби отсі факти:

Цісар Карло, хотячи пізнати погляд проводу Української Парламентарної Репрезентації, поклав рішачою вагу на се, щоб почути також міропатний погляд д-ра Костя Левицького. Те саме повторило ся з приводу одної авдієнції у міністра заграничних справ гр. Черніна, який виразно зажадав, щоби в конференції взяв участь також д-р Кость Левицький.

Перезодячи до іменованого гр. Гуляна, зазначуєть ся, що вибір особи нового намісника є взовсім щасливий і означає уважлине припинення, який в сей час установлено завдяки діяльності д-ра Костя Левицького, М. Василья і д-ра Е. Олесницького, і який перший раз пере-

ведено чез іменоване гр. Кюльарда. Сей принцип звучить, що на чолі галицької адміністрації має бути поставлений німецький генерал. Іменоване гр. Гуляна треба з української сторони тям ширіше повитати, бо гр. Гулян тїшить ся в незвичайній мірі довірем цісаря, який вже нераз виявив свою прихильність для українського народу. Ера польських намісників у Галичині належить очевидно до минушности, що означає зміну, яку з українського становища треба дуже високо оцінити. Що ця зміну осячено, є се заслуга давніших українських провідників, які своєю довгою, невтомною діяльністю осягнули вкінці, що тепер міродатні і провідні круги держави мають повне зрозумінне для галицьких відносин.

Розширене німецької ब्लюкєди.

БЕРЛІН. (Вольф). Повідомлено чужі правительств, що в будучности в області північного моря ледоголо на схід від 24° східної довжини, на південь від 75° північної ширини з винятком норвежських територіяльних вод буде противітати всяким оружжєм всякій пароплави. Нейтральні кораблі, випливаючі на ту область, роблять се на власну небезпеку. Однак пороблено заходи, щоби нейтральні кораблі, які є вже в дорозі, до 5. цвітня не були атаковані без окремої остороги.

Успіхи підводних човнів.

БЕРЛІН (Вольф). Крім втрат кораблів, про які доєсенно протягом марта, наші підводні човни затопили в послідних днях 44 кораблі і 37 паролодів для риболовлі містоти 80.000. Даясь в д. 9. марта один з наших підводних човнів знищив в каналі гарматним огнем англійський біплан. Разом з висше згаданими кораблями знищено між иншим около 34.000 тон вугля, призначеного головно до Франції, 3000 тон нафти, 3300 тон заліза, 3300 тон збіжа та 9.900 тон поживи крім риб, затоплених з кораблями для риболовлі.

Пересунене війск на російським фронті.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) До „Daily Chronicle“ доносять в Петрограді про розповсюджені там погляд, що швидкий відворот Німців на західнім фронті спричинить велике пересунене війск на російським фронті та що Гіндербург скористає з теперішньої кризи, яку переживає Росія, щоби завдати тому красній великий удар.

М. ВІЛЬШАНСЬКИЙ.

Відень, 23. марта 1917.

Помер в Києві дня 2-го н. ст. марта відомий український артист Микола Вільшанський. Про пок. М. Вільшанського пише Всев. Чаговець в ч. 49 тім „Кіев. Мысли“ в дня 3. н. ст. марта:

„Не стало одного доброго чоловіка, чудового товариша і віданого своїм ділу артиста. Смерть прийшла несподівано і для нього самого і для приятелів. Ні один благодійний вечер не минав без Вільшанського, і його поява на естраді все викликувала бурю одлесків. Він читав „Горлицю“, читав байки Леоніда Гайбова, старовинні вірші Артимовського — і читав його завісідки вносило веселість. Справі народного театру він служив багато літ, ще від часу свого учительства в народній школі, коли він організував сільські вистави в полтавській губернії. Особливий успіх мали його вистави в оспіваний Гоголем і Пушкінном Диканці, куди він їздив в Полтаву на запрошенє князя Комуке. В Полтаві він з'організував „драматичний гурток“, який в великим успіхом даяв що тижня вистави. Звідси він перейшов у трупу М. Заньковецької, з якою й обіжав всі повітові міста Полтавщини. Ся поїздка покляла початок роботи М. Вільшанського як актора-професіонала. Около свого часу перув в Галичині М.

Садовський, який закінчив свої заграничні гостинні виступи, і він покляв Вільшанського як свого найбільшого співробітника. В се діло пок. Вільшанський вклав цілу свою любов, а початку в ролі члена товариства, а відтак, коли д. Садовський став самостійним антрепренером, — в ролі артиста, члена трупи. Протягом майже десяти років пок. Вільшанський служив в Києві, вступуючи в цілім ряді характеристичних, побутових і героїчних роль. На рік перед війною він одержав пропозицію стати режисером Львівського українського театру, однак пробув там недовго, після чого вступив до трупи Садовського, де служив аж до халяї відомого греківського виступлення в принципіальних ролі. Однак і по виступленю в трупи Садовського він не поривав звязи з любовні ділом і був головним ініціатором зложеного в Києві українського театрального товариства, яке мало намір виниймати театр „Народного Дому“. До нього пристали місцеві українські артисти і на його поклик охотно відгукнули ся п-ні Заньковецька, Саксаганський, Маряненко й ин. Та здійснити свої заміри пок. Вільшанському не судило ся. Театр перейшов в інші руки. Неатомний, він укладає нові плани, та несподівано закрала ся смерть і перервала житку життя...

В „К. Мысли“ читаємо: Дня 3. н. ст. марта на до Володимирській соборі мала місце паннація. На домовину покляли артист М. Вільшанський. На домовину покляли вінки в живих цвітій хмельський Литературно-артистичний клуб і „Центросахар“, де в останнім часі служив покійний. На паннахиді коло домовини зібрала ся

приятелі й почитателі покійного, артисти київських театрів (драматичного, українського й оперного), журналісти, товариші з „Центросахару“ й багато шкільної молодіжи.

Про похорони М. Вільшанського В. Ч.—щепише в „К. М.“:

Вчора (4. н. ст. марта) відбули ся похорони артиста українського театру М. Вільшанського. Ще на дового перед початком похоронів Володимирський собор був повний учасників похоронів, що прийшли віддати останню прислугу Покійному. Бувши товариші з театру Садовського, з „Центросахару“, артисти всіх київських театрів, письменники, приятелі й почитателі, всі, хто знав і любив покійного артиста, приїшли провожати його в далеку дорозу, звідки вже нема відворотя. Коло пів до другої почав похорони мітрофорний протосерей о. І. Корольков в окруженю духовенства. Величавий спів студентського хору під управою А. Кошниця, який виконав знамените „Со святыми“ Архангельського, ще більше причинив ся до викликаня високого настрою. Після „Вічної пам'яті“ приятелі вніесли домовину зі собора на руках і покляли на каравай, обвішаний вінками. Під голос давній процесія рушила на Байкове кладовище, а урочиничсь для відслуженя диті коло університету й театру „Народного До.“. Домовину супровожала велика товпа народу аж до самої могили. На могили, крім згаданих вже, покладено вінки від артистів-товаришів українського театру й ин. Приїшло багато телеграм в висказанні співчуття, між ин. від полтавських народних учителів.

ВИНА

Богослужбні - природні - білі - самороднери - просимо безпроводно замаяяти - до весняного транспорту - в посередниченю

НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.

Новий начальний вожд.

ПЕТРОГРАД (Ткб). Вел. князя Миколу Миколаєвича увільнено з його становища на чального вождя. Сей уряд до часу іменована наслідника обняв ген. Алексєєв.

НОВИНКИ.

Львів, 26 марта 1917.

— Великий український концерт Т. Шевченка у Петрограді. Річчя ч. 51 з дн. 23 ст. ст. лютого містить на першій сторінці огляд концерту в українській мові: Українське Літературно-Художнє Товариство. В Олександрівській Залі Міської Ради (Городской Думы) В суботу, 25 лютого (феврала) 1917 року, урочистий український концерт присвячений пам'яті Тараса Шевченка при ласкавій участі: заслуженого арт. Імператорських театрів І. Тартанова, арт. Імператорських театрів: Е. Владимірової, Г. Нікітіної, Е. Петренко, О. Слатіної, М. Бєлшкова, І. Грінгоровича, Н. Плотровського, А. Супруненка, І. Уралова (деклямація), арт. Музичн. і Драми О. Каченовського, арт. Народ. Дому Л. Винниченко, Е. Стефанович, Ядвіги Залєської (фортепіано), М. Манделштам (скрипка), арт. О. Штаглової, проф. Ф. Акіменка (Форт.) арт. М. Томашевського. Вступне слово скаже Сергій Жук. Український Хор під орудою Арт. Імпер. театр. І. Супруненка. Акомпанують: Дирижер Імпер. Олери М. Малько. Хормайстер Імпер. Олери Г. Косаченко і О. Руч. Фортепіано фабрики Шредер. Початок о 8 годині в вечері. Відповідальний Распорядчик: Голова Ради Товариство Сергій Жук. Квитки (белети) вид 2 карб. 30 коп. до 15 карб., для учнів 1 карб. 65 коп. продаються в депо: фортепіанів Шредера (Невський, 52) і в магазинах: Вольфа (Невський, 13), Балабухи (Володимирський, 15), "Український Базар" (Петр. стор. Большой пр., 1), а день концерту в Залі Міської Ради (Городской Думы). — Ф. К.

— Приказ Брусілова про весняне обраблене землі в занятій Галичині й Буковині. Як повідомляють російські часописи, головний командант армії південно-західного фронту ген.-ад. А. Брусілов видав такий обов'язковий приказ: 1) Власники земельної посідлості й населене всіх зайнятих російськими військами місцевостей Галичини й Буковини, яке займаєть ся різництвом, обов'язані обробити й засіяти, починаючи від весняного періоду 1917 року, приналежні їм на паставі права власности, або на підставі арешту поля й огороди. 2) Поля тих власників й арендаторів, які не виконують сего приказу, можуть бути розпорядком генерал-губернатора секвестровані й використані в інтересах розширення посівної площі. 3) На особи, які отверто відстають ся від вповнення отсего приказу, накладаєть ся адміністративною дорогою до 3 місячний арешт або кара до 3.000 руб. 4) Переведене в жите сего приказу вкладаєть ся на поручені воєнного генерал-губернатора на губерніях областей Австро-Угорщини, занятих на підставі права війни, при чім наложені ними на винуватців кари виконують ся негайно. Отсей приказ входить в силу від дня оголошеня його населеню й зносить всі постанови, видані в сій справі в Галичині й Буковині воєнними властями й будишим генерал-губернатором Галичини. — Ф. К.

— В справі розширення діяльности міського заведеня кредитового. Міська комісія господарська польського кола порішила домагати ся разом з делегацією Союзу більших галицьких міст розширення діяльности воєнного кредитового заведеня для міст на всі верстви суспільности, навіщені війною, дальше зміни цісарського розпорядку що-до сплати залгаючих рат гіпотечних, війни зачетів есентуально субвенцій на покритте дефіциту бюджетів для міст і місточок, навіщених війною.

— Пасивний опір польської громади: "Warszawer Zeitung" пише: Громаду Дубово під Сувалянами, як доносять "Suwalken Nachrichten" вваджує на 1000 рублів кари, бо мимо численних упіненнь не виконала вона розпорядків власти, не доставила визначеної кількості пожива, не вислала робітників ні підвод, жандармам ні солтам не помагала у виконаню їх обов'язків, але ставила їм пасивний опір.

— Для біди шкільної молодіжні. Редакція "Діла" одержала від команданта м. Львова отсю подяку: Львів, 23. марта 1917. За віддану до моєї розпорядчости збірку на воєнну кухню бідно го середнього стану в сумі 117 К. 76 сєт, для біди шкільної молодіжні маю честь Шановній

Редакції в імені доброї справи щиро подякувати. З високим поважанем Рігль, ген.-майор. — Деліна. Довірочні збори Повітового Народного Комітету в Долині відбудуть ся в четвер дн. 5. цвітня в комнатах товариства "Укр. Бєсїда" точно о годині 2 1/2, по полудни. З огляду на важні справи, а також задля введеня в жите філії товариства "Союз Українок" просить ся о численну участь також місцевого та повітового укр. жіноцтва на год. 5 тамже. — Др М. Пачовський. 1—2

До українського громадянства.

В сервіє колонієвних шкіль.

Мая я нагоду оглянути кілька наших шкіл на Волині. В п'ятьох з них, в власне в Ковлі, Любовні, Кузменцях, Матіїві і Володимирі Волинським, познайомив ся я ходом науки.

З радістю і гордістю констатую факт, що в трьох з них наука ведеть ся так, що кращого ї багати годі. 4—5 місяців рідної школи зробили в дітями те саме, що дієть ся в українських таборах: приспані сили народу лишно розвівають і вже в мильняхх діточих грудях гармонійно ллеть ся одушевлена лісня про посьвиту для рідного краю, про готовість на відважну боротьбу за вільну, незалежну батьківщину.

Січові пісні лунають з шкільних будинок так голосно, що при мені не раз заходили послухати чужинці офіцери.

Плавні, вправні рухи січової дітвори, певність і оглядість їх виконаня не нагадують нічим, що се діти народу-раба.

Росте нова Запорозьва Січ і сеї вже жі наші вороги, жі наші приятелі не здолають поневоляти!

І теплий чай у школі загреває маленькі тремтлячі гілця дітвори, і сього матеріяльного тепла треба і дуже треба туди досилати.

В сих страшних матеріяльних обставинах наша Волинська школа, се також наш національний "стрілецький запис"! Як для дітей, так і для учителів. Мусимо як слід провінтувати, і щедрі датки сюди — се найконеційша наша справа в даній хвилі.

Ол. Скоропис Йолтуховський,

член Президії Союзу Визволеня України.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

"Пяткова система".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим довгий і важнійшій для української справи, кінечні як найскоршій і найбилішій жертви

Пєс. Микола Василько 1000 мор. (Діло). — Карло Вербицький 25 К. (Адм.): хорунжих Миколу Гарболінського і Михайла Найдла обох при Цг. 36 у Липнику в Моравії, Павла Баранецького пол. поч. 222, Партена Галасізова пол. поч. 408. — о. Петро Чавс полесвий курат 20 К (Дн.). — Іоїф Яворський уч. III кл в Дрогобичі 5 К. Володимира Тустамовського уч. IV кл. в Дрогобичі, Зенона Машюка ученика IV класи в Унятичах, Михайла Коссака ученика III класи в Бориславі, Льва Полея ученика II. класи в Унятичах. — Назаревич Микола пол. почта 304 — 30 К: Гайдука Стефана хорунжого, Газдліку Петра поручника, Бобія Івана поручника, Івана Ф. Яворського хорунжого. Гоя Івана поручника — всі 87 полєв піх. — Марія Фуртакова Тростинець п. Долина 10 К: Марію Грабовенську у Відні, д-ра Омелана Левицького сотника У. С. С., Павла Дурбака інженера зі Львова, Альфреда Насса у Львові, Івана Гошовського комісара староства в Долині, — Байдала Стефан Мостиска 5 К (Дн.): Волянка Василя Ергаш. Ком. н.р. 89 в Городку, Яновича Теофіля Kaufenberg Стірия, Чайківського Омелана сфід. почт. Мостиска, Сікевича Льва уряд. каси в Ралижні, Крижановського Іоїсифа офіціала суду в Мостисках, — Збірка на тацу з церквях Добросиля, Яцку і Губичах 100 К. (стві Керон). — о. Дмитро Колтун 10 К: о. Віктор Райд пол. курат пол. почта 339, о. Петро Жуванський пол. курат пол. почта 40, о. Стефан Хирівський пол. курат, о. Никола Гентш пол. курат п. офіцирв Українців в гірської бригади, — о. Кость Шеремета в Оравичах 10 К: оо. Людомира Присташевського, Якова Дутчака, Миколу Дідинка полєвого курата, Івана Лямішина, Володимира

Мосору У. С. С., — Чехович Орест в Перемишли 10 К: Тосю Гасіну в Бабилі, Ольгу Терлецьку в Перемишли, Геню Петриківну в Самборі, Костя Чеховича богослова у Львові, Мирона Чеховича хорунжого в Новім Санчі, — Іван Шаран в Балигороді 5 К: о. Михайла Осідача, пароха в Ветліні, Івана Матковського, начальника уряду податкового в Балигороді, Івана Цуприка, ц. г. офіціала уряду податкового в Балигороді, Романа Ольшанського, ц. к. надпоручника при Неубертовкомандо в Тісній, Антонія Старуза, посла і властителя дѣр в Бережній вижній, — Меланія Баньковська, Львів 5 К., п. куратору Софію Цегелякову в Перемишли, о. Володимира Гамерського в Годицях, о. Григорія Мартиновича в Залузу, — Ольга Кравчишинівна, учит. в Стрию 10 К: Олену Туринову, жену надліжника залізи, Людмилу Савицьку, жену катихизта, Ольгу Миклаєвичеву, урядн. молочарні "Союза", Андрія Микитяка, проф. гімназ., Ярослава Кисілевського, директора "Народної Торговлі", всі зі Стрия, — Марія Борисевич, Дрогоїв 5 К. (Дн.): Іренку Матюк, Гута зелена, Наталку Вахнянну, професора Килиа Вахнянну, Перемишль, о. Ярослава Захарієвича, Одрихова, Осипа Берка, einj. Greiw. Feldi., Feldrom 295. — Володимир Коссар 20 К. (Дн.): Надпоручник Поліха Теодор, Njeguzi, Юлія Бачинський в Миловазі, Поручник Іоїсиф Гринкевич, Banic Dalmatien, др Іван Соханський, судія в Балії, поручник Заплігач 80 п. п. з Жовтанець. — Марія Савицька 5 К (Дн.): Настю Берко, Михайла Годуцьку начальн. грот., Михайла Шило, господаря в Дрогоїві, Маню Гурську в Перемишли, Олімпію Стешкевич в Голоска. — Меланія Баньковська 5 К (Дн.). — А. Филипович 10 К (Дн.): Юрія Андрійїва, ц. к. коопеціста, урядника ц. к. концентрації Епіфанія Осадця, гр. прав. богослорів Івана Магаса, Івана Ілюка і гр. ирар. пароха о. Корнила Пігуляка — о. Семена Колодій парох в Воли миговій 10 К (Дн.). — Зоня Дидинська Сянк 2 К (Дн.): Ромця Олесницького Львова, Юрія Студинського Львова, Іваса Манастирського Сянк, Славія Стрийського Балічі заріччі, Андрійїва Дзьобу Руда коло Стрия, — Марія Паньчишин Яворів-Наконечне 2 К (Дн.). — Анна Ілик Яворів-Наконечне 2 К (Дн.). — В. Яцєвюк в Долині 2 К: Вл. Оксану Федієну учительку середніх шкіл у Львові, Галию Рабїїну учительку в Самборі, Стефанію Горбачевську кандидатку учительську у Львові, д-ра Романа Ілевича ц. к. гімназіяльного професора у Львові і Евгєна Голубовича ц. к. гімназіяльного професора в Кіцманя тепер у Львові. — о. Ярослав Глинський Добрян 5 К. — Нуся Волович з Дашави 5 К: Теодора Базюка зі Львова теолога, Драчнського в Угерська, адміністратора, панство Теодоровичів з Розвадова, Грانیччиніну учительку зі Стрия. — Гонората Боднарівна народна учителька в Любелі 5 корон. — Евгєнія Очарбрукова Глумча 5 корон (Дністер). —

Військовий план Злучених Держав.

БЕРН (Ткб). Французські дивізіони доносять, що військовий план Вашингтонського правительства обнямає отсі точки: мобілізацію всіх оружих сил флоту при ужитю точок опєрти на побережу англійським і французьким, отворєні американських пристаній і доків для воєнних кораблів антанту, необмежену доставку воєнного матеріялу для антанту, забезпеченя транспортів до Владивостока, мобілізацію міліції для забезпеченя супокою внутрі краю, заняте всіх воєнних і торговельних кораблів (Німеччини — Ред.), які знаходять ся в американських пристанях, мобілізацію американської торговельної маринарки, велінниця і промислу, який виробляє воєнні матеріяли.

Фінансова господарка російського тимчасового правительства.

ПЕТРОГРАД (Пет. Тел. Аг.) Тимчасове правительство оголошує:

З огляду на се, що захитанє підстав нашої суспільної господарки підчас війни може спричинити краєм ненаправиме поражєне, тому тимчасове правительство заявляє, що доповнить совісно без змін всяких грошєвних зобов'язань, які переняли від давнього правительства, як виплата відсотків і сум на уморєне державних довгів, вповнієне умов в торговельних і промисловених сферах, виплата плат і доживо них рент урядничих і т. д. Так само треба побирати як досі всі податки, належитости, цля і т. д., доки не наступить зміна на основі нових зако.

нів. Правительство поручас державним властям як найбільшу ошадність в ужитю державних грошей і в сій цілі видасть успішні вярженя про нагляд. З огляду на те, що війна вимагає величезних коштів, правительство не зможе величезні суми від підвиснення деяких податків, ухилити ся від підвиснення деяких податків, однак податкова система, вироблена министерством фінансів, розложить усі тягарі в відношенню до фінансової сили різних класів оподаткованих.

СПОВІСТКИ.

Второк, 27. марта 1917.
Навії: греко-кат.: Пер. моц. Нак. — райо кат.: Скакула.
Застра: греко-кат.: Венедикта пр. — Руверта.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.
з дня 25. марта.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На захід від Луцка по нашій стороні успішна виправа відділу, який виконав наступ. Вирочім нічого важного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На височині Крагу наші стежі, йдучи наступами, вчора рано вдерли ся під Костанів дою до першої неприятельської лінії, відогнали італійські сторожі та по приказу вернули до нашого становища.

Полудни артилерійська боротьба на височині була дуже значна. В області провалу Сільфс наші війська відперли наступ Італійців на Монте Скоріуццо, при чім неприятель поніс значні втрати.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нічого нового.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Гөөер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 25. марта.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При гарній погоді на фронтах у Фляндрії і Артуа артилерійська діяльність була значна. На південний схід від Іпері наші метавки мін виконали стрільнину, що тривала довший час, по чім стежі відділи рушили вперед і застали рови зовсім знищені і полишені неприятелем. Оід Бомен, Роасель і на схід від каналу Кроза наступи неприятели стрінули ся з нашими сторожами, які, завдавши шкоди неприятеливи, після одержаних вказівок відступили. В сутичі під Ірень, на північний схід від Соассон відперто французські баталіони, які при тім понесли значні втрати. Під Сунір і під Серні, на північній березі ріки Ени наші відділи по успішнім огневим приготвленню сильним приступом вдерли ся до французських ліній і вернули з 60 бранцями.

Між морем і Мозелею атаки наших летунів на неприятельські літаки і цілі в анзу на землі, стають щораз численніші. У воздушних боротьбах Англіїці і Французи втратили 17 літаків, Пор. бар. Ріхтгофен струтив 30, поручник Фосс: 16 і 17 літак.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Баварського: В пенадійній виправі коло Самман над Двиною полонено 21 Росіян. В кількох відтинках, особливо під Сморгонем на захід від Луцка, коло Бродів і Бережан збільшена хвилями огнева діяльність.

На фронті аркикнзя Йосифа і в області Групи Макензена при відлизі положене не змінило ся.

Фронт Македонський: На північ від Монастиря наші передні сторожі очистили гніздо французських стрільців, яке ще було о стало ся перед становищем.

Перший ген. квартирмайстер Людвондорф.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 26. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північ від долини Цобайош наступ Росіян не дав ся. Поза сям нічого важного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не стало ся нічого особливого.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гөөер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 26. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Від каналу Ля Бассе аж до південного берега ріки Скарп була вчора завзята артилерійська боротьба. На горбоватім терені на південний захід від Ст. Кентен наші війська наступили на французські сили, які посунули ся за Сомму і канал Крозат і в завзятіх перепалці спричинили їм великі втрати. Добича виносить 100 полонених, кілька машинних карабінів і одну гармату піхоти. На схід від ннанин Еблст і до лінії Лейллі-Невіль неприятели по значнім гарматнім огни ввів значні часті кількох дивізій до наступу на наші наперед висунені відділи, які відперли неприятели, що наступав у кількох місцях по три рази, і нанести йому значні втрати. Під Краонель, на північ від ріки Есни, в боротьбі аблизька зломано наступ Французів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ

І фронт Македонський: При переважно малій діяльності артилерії на терені перед становищами положене не змінило ся. Наші летуни в дуже добрим успіхом кинули бомби на війсковий обоз коло Снавце, на південний схід від озера Дойран.

Перший квартирмайстер ген. Людвондорф.

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Василь Походнай в Переспельях пов. Зборів тепер Вар. комп. шукає своєї жінки Насті. 198 2-2

Онуфрій Павліа, І. Р. 75, пошукує своєї жінки Мотри, свакуваної в р. 1915 в Ясній, пов. Броди до Орхоцець. 20 1-4

Хто знає адресу Грція Качмарчука, учителя з Калушівки, що служив при Лір 35 вволить ласкаво довести на адресу: Тома Башидожж, Glockensammelstelle in Salloch bei Lathach (Krahn). 203 1-2

Оголошення.

Нові льоси Австр. Червоного Христа мають дуже добрий пляс гри і кожний льос мусть бути кількосокнїв в протугу 40 літ. Головна виправа 200 тисяч корон. Наближше тїснені 1. червня. Поручаємо ті льоси на готівку по 35 (враз в податок і присягаю) враз на салату місячнї в групх по 5 льосів. Перша рата в стемильях і податком 10 кор. дальші рата по 6 кор. — Дім бажковнї **Schutz i Chajes**, Львів, пл. Марійська 7. VIII 22-2

Загальні Збори

СПІЛКИ ТОРГОВЕЛЬНОЇ

„ВЛАСНА ПОМІЧ“

тов. зареєстр. в обмеж. поручок

в **Містках Великих**

відбудуть ся для 1. цвітня 1917 р. о год. 5 по полудни в льокалі спілки в таким порядком днєвним:

1. Відчитане протоколу з послідних зборів.
2. Звіт і біляжє за рік 1914 і 1916.
3. Затвердженє одного члена Управи.
4. Вибір двох членів надвірної Ради.
5. Внески членів.

204 1-1
Надвірна Рада.

Голоду і дорожні не буде, кєля кожний ху- синк землі обсієте яра- нових насїем. Всі сєвї!

насіня поручає І. БОРИС

ПЕРЕШИПІЛЬ. 202 1-10

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечєнь на житє і рєнтї

II. **„КАРПАТІЯ“** 12-7

Почесний президент Його Ексцелленції внутр. полїт граф Шєптіцький.

Товариство оперє на взаїмности, а через сє те- ански припадають самим членам.

Ручить ажє по трєх літах неоспорнїсть і повн- палість обезпечєня.

Прїзнає по трєх літах право викупу, а тєльк- ажє по трєх літах уїдїлює позички на жїзнь- відсотки.

У всїх справах звертати ся на адресу:

Львів, — вулиця Руська ч. 15.

Години урядовї: від 8. до 2.

Весела й цікава лектура

в полі і в дома

Знамениті Співомовки

СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО

ажє виїшли в новім виданю

НАУКОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА

Том I, виданє третє, ціна 1 К 50 сот.

Том II, виданє другє, ціна 1 К 50 сот.

Том III, виданє другє, ціна 1 К.

В сїх трьох томах читачі знайдуть повний збір славних гумористичних віршів Руданського, всі його пісні, приказки, прислівя і байки, відомі під загальним іменем „співомовки“.

Оправний том о 1 К дорожє.

На пересилку треба долучати 60 сот.

Набувати треба в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.

IV. 1-7

Цїлий світ перейдєш

як умїєш по німецьки говорити.

З книжки, яку видає Товариство „Просвіта“ п. з.

Підручник до науки німецької мови

зладив Ю. Рудницький,

можна легко учити ся говорити по німецьки.

Підручник сей надає ся так для початкувчих як і для тїх, що ажє учили ся або ажє умїють де що по німецьки або хочуть учити других. У підручнику подано самі практичні лекції, тїх що вивчивши їх можна ажє порозумївати ся з Німцями у найконечніших справах.

В лекціях говорить ся про такі річи: сільське обїясте, рїднє село, місто, барви, сільська хата, мешканє в місті, на торзі (про мясо, ярики, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду вомом, їзду залїзницею, закупнє в скленї, гостина, ведєне господарки, (вина, лесна, літо, осїнь), побут у Вїднї, між ремїсниками, при війску і т. п. Книжка обїймає 239 сторїн друку. Поданї вірші граматики і до кожної лекції словарець. Один прим. коштує 3 К 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 К 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилас тїльки за готівку:

Канцелярія Товариства „Просвіта“
Львів, ринок ч. 10.

v. c

5-7

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

• ПЕРЕМІЩЛІ

вулиця Мосірошнї ч. 2.

Примічанї і заплєчу шадничї вкладає денно-но вїднїх урядових. Вкладє опрєдєлєно: за 4%, починаючи ажє від суботного дня по дек вєд- мєнєж аж до послїднього дня перед днєм відїзду.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадницї“ можна вїд- дати особисто в місї тїларєств, поштовок зєр- калєвк, грошєвнїх листам, чєжам поштової ша- дницї, зєн Дарєвнї Шадницї на жалєвнє безплатно достарєчє, і в фїліях банкї австро-угорського рахунку „Руської Шадницї“.

Уїдїє поштовк: а) гїротєчєх дєлєтєх шад- рїчєвнїх асортуванїєвнїх рєчєвнїх за протїк дїєн 10—15 мїєнї вибору поштовкового; б) за поштовкє ефєктє, і за есєнтє вєсєлїє. Справа поштовкє кає- годкуєть можєлїє свєрє.

Посєрєднїчєть у вїдїєлєваню поштовкє в Гал. Воєннїх Завєдєнєх кредєтнїєвнїх в Краковї.

Вєсєлєх інформанцїх і другїх уїдїєв завадєнє „Руської Шадницї“ ул. Коєлєвнїх Народнїх Шад- нїцї, і пов. шадєнєм беларусько в годнїєх урядових від 2—1 год. крємї недїлї і вкєлєснєвнїх свєтє.

Шєлє § 14. уставнє „Руської Шадницї“, затвєр- жєного чєрєз в. н. вїдєстєрєствє внутрїшнїх справ владкє в товариствї „Руська Шадниця“ в Перєдє- шлє надїєлєть ся до вїдїєлєцї публїкєрнїкє, фондєцї- ннїх і т. п. кєлїтєвнї, кєє отжє „Руська Шадниця“ публїкєрнє обезпєкує.

III. 25 7